

Hugo a Sally se podruhé baví o identifikaci a vyhodnocení rizik*

1. Porozumění vnitřnímu kontrolnímu prostředí

Ahoj Sally, chtěl bych si s tebou potvrdit jednu věc týkající se kontrol. Posledně jsi říkala, že je dle ISA povinné seznámit se s kontrolami vztahujícími se k významným rizikům. U klienta Rizika s.r.o. neplánujeme testovat kontroly. Stačí mi tedy popsat kontroly jen u významných rizik?

S tím nesouhlasím. S identifikací rizik nemůžeš být hotov, dokud neporozumíš kontrolám u všech důležitých procesů účetní jednotky. Kde není kontrola, tam je větší riziko vzniku nesprávnosti.

Jasně. Pokud nikdo nebude schvalovat přijaté faktury, tak mám výrazně vyšší riziko pro existenci závazků, respektive výskyt nákladů.

A proto je porozumění vnitřnímu kontrolnímu systému včetně identifikace kontrolních činností a jeho dokumentace ve spisu povinnou procedurou sloužící k identifikaci rizik u každé auditní zakázky.

Nedostatky ve vnitřním kontrolním systému vlastně vždy představují riziko nesprávnosti v účetní závěrce.

V extrémním případě, pokud je vnitřní kontrolní prostředí nedostatečné nebo zcela nefunkční, není možné vydat výrok, protože nelze snížit přirozené riziko výskytu nesprávnosti na přijatelnou úroveň.

-MCh-

* Navazuje na diskuzi H&S z čísla 9/2018.

Hugo a Sally se podruhé baví o identifikaci a vyhodnocení rizik*

2. Informační systémy

Sally, v rámci porozumění vnitřnímu kontrolnímu prostředí musím zdokumentovat i porozumění informačním systémům. Jak, když nejsem IT odborník?

Na identifikaci rizik vyplývajících z nedostatků v IT systémech nemusíš být ajťák.

A na co se mám tedy soustředit?

Nejdůležitější je se zaměřit na integritu IT systému. Zejména na to, jak a kdo ho provozuje a udržuje, zda je možné ho upravovat bez dostatečného testování funkčnosti dané změny a schválení nebo kdo má do systému jaká přístupová práva.

Takže rizika, kterým by měl klient kontrolami zamezit, jsou třeba neoprávněné změny dat, jejich potenciální ztráta nebo nevhodné manuální zásahy do fungování systému, které by měly za následek nesprávné zpracování dat a tím pádem možné chyby v účetnictví.

Správně. Představ si situaci, kdy zjistíš, že klient vede skladovou evidenci v systému z roku 2000, který nikdo neudržuje a nebyl od té doby aktualizován, a přitom klient zcela změnil výrobní procesy.

Chápu, kam míříš. Mám riziko, že systém neumí nové transakce správně zpracovat. Takže se nemůžu spoléhat na data ze systému o existenci a správnosti ocenění jednotlivých položek zásob. A na zvýšené riziko budu reagovat při plánování auditních procedur pro tato tvrzení.

-MCh-

* Navazuje na diskusi H&S z čísla 9/2018.

Hugo a Sally se podruhé baví o identifikaci a vyhodnocení rizik*

3. Povinné procedury k identifikaci rizik

Sally, vnitřní kontrolní prostředí včetně IT zdokumentováno. Oproti loňsku žádná změna. Pro identifikaci a vyhodnocení rizik se jen podívám, jaká rizika jsme tam měli loni a co jsme k nim provedli za postupy, a jsem s tím hotový.

Pozor, pozor, od posledního auditu mohlo dojít ke změnám v jiných oblastech důležitých pro identifikaci rizik. Třeba noví pracovníci na klíčových pozicích, změna právního nebo konkurenčního prostředí, nové technologie nebo nové obchodní modely či činnosti.

Z dokumentace porozumění činnosti účetní jednotky nebo z procedur pro pokračování v zakázce mi nic nevyplývalo. Vše zůstalo beze změny, jen propustili zaměstnance, takže přidám riziko na úplnost mezd z důvodu odstupného.

Takže jsi zatím prováděl dotazování vedení a ostatních pracovníků, inspekci a pozorování. Co předběžné analytické procedury, ty jsou přeci také povinné.

Na ty jsem zapomněl. Porovnáám letošní výkazy s loňskými. Kde budu mít významnou změnu, tam může být riziko.

Jen zvaž, zda bude dostatečně zaměřit se pouze na změny. Dává ti třeba smysl, že tržby zůstaly stejné jako loni, přitom se nezměnila výrobní technologie a výrazně se snížil počet zaměstnanců?

Dobrý postřeh, zapracuji to do svých očekávání. Díky.

-MCh-

* Navazuje na diskusi H&S z čísla 9/2018.

Hugo a Sally se podruhé baví o identifikaci a vyhodnocení rizik*

4. Vyhodnocení rizik

Nakonec mám těch identifikovaných rizik celý seznam, rozhodně víc než loni. Jen zvažuji, zda kromě povinných významných rizik mám vyhodnotit jako významné i nějaké další z mého seznamu.

Při vyhodnocení významnosti rizika je určitě nutné zohlednit materialitu možného finančního dopadu. Kromě toho i kvalitativní charakteristiky.

Jako třeba riziko podvodu, zda se jedná o neobvyklou nebo nerutinní transakci.

Přesně. Posoudíš také její složitost, zda například obsahuje subjektivní úsudek.

Takže třeba u toho odstupného zdokumentuji, že jde sice o jednorázovou a neobvyklou transakci, ale možný finanční dopad je jen kolem prováděcí materiality.

Dále víš, že výpočet není subjektivní, protože vychází z uzavřených dohod o ukončení pracovního poměru a pracovněprávních předpisů.

Tím pádem riziko vyhodnotím jen jako zvýšené a ne významné.

-MCh-

* Navazuje na diskusi H&S z čísla 9/2018.

Hugo a Sally se podruhé baví o identifikaci a vyhodnocení rizik*

5. Riziko nedostatečného zveřejnění

Hugo, ještě se dívám do toho tvého seznamu identifikovaných rizik a nevidím tam žádné riziko vztahující se ke zveřejnění informací v příloze v účetní závěrce.

Přeci stačí odškrtnat, že mají v příloze vše, co požaduje zákon a prováděcí vyhláška, tam specifické riziko nevidím.

Povinností ale je uvádět i ostatní informace, pokud jsou významné pro pochopení finanční pozice a výsledků klienta.

Myslíš třeba informace o tom, že má klient významné závazky po splatnosti? To není požadováno, ale pro investory a věřitele je to pravděpodobně klíčová informace.

Nebo třeba informace o transakcích se spřízněnými stranami, jejichž zveřejnění není vždy povinné, ale mohou být klíčové pro pochopení fungování účetní jednotky.

Teď mě napadá, že klient tvoří rezervu na soudní spor. Tam by mohla být důležitá informace o nejistotách při tvorbě odhadu a jeho citlivosti na změnu předpokladů. Přidám si to na seznam.

-MCh-

* Navazuje na diskuzi H&S z čísla 9/2018.